

Horsens Kommune

Sagsnr.: 09.05.00-I02-1-23

Dato: 26. oktober 2023

Baggrund for høringerne til Havstrategiens indsatsprogram og Havplanen

Hvad er Havstrategien, dens indsatsprogram og hvorfor sende det i høring?

EU's Havstrategidirektiv fra 2008 forpligter Danmark til at opnå, eller opretholde god miljøtilstand i de danske havområder.

EU's havstrategidirektiv er baseret på en økosystembaseret tilgang. "Det betyder, at den samlede udnyttelse af havet skal være forenelig med en god miljøtilstand. Med andre ord at der er balance mellem beskyttelse og benyttelse af havet".

Hvert 6. år skal Danmark i henhold til havstrategidirektivet udarbejde en ny havstrategi.

Havstrategien består af en tilstandsvurdering, et overvågningsprogram og et indsatsprogram.

Danmarks første Havstrategi I var gældende for perioden 2012-2018, mens Havstrategi II gælder for 2018-2024. Havstrategi II består af et overvågningsprogram og en lang række indsatser, der skal forbedre miljøtilstanden i danske havområder.

Første del af Danmarks Havstrategi II udkom i 2019 og består af en beskrivelse af den nuværende tilstand i havet, og indeholder desuden mål for den ønskede tilstand. I 2020 blev der udarbejdet et overvågningsprogram, som anden del af havstrategien. Indsatsprogrammet, er tredje og sidste del af Danmarks Havstrategi II.

Indsatsprogrammet indeholder de nationale initiativer, der har en direkte eller indirekte positiv effekt på havmiljøet. Både staten, regioner og kommuner er i deres forvaltning bundet af indsatsprogrammet.

Før Staten kan vedtage indsatsprogrammet endeligt, skal det sendes i høring blandt interessenter, herunder også kommuner.

Hvad er Havplanen og hvorfor den i høring?

Havplanen dækker hele Danmarks havareal på ca. 105.000 km². I dag anvendes havet bl.a. til fiskeri, søtransport, energiindvinding og naturbeskyttelse samt rekreative aktiviteter tæt ved kysten. Havplanen indeholder jf. Søfartsstyrelsen en helhedsorienteret planlægning for det samlede danske havareal.

Den gældende Havplan blev vedtaget i 2022. Planen indeholder gældende rammer for den fysiske planlægning på havet, og planen berører derfor mange aktører og myndigheder, herunder også kommunerne. Planen kan ses her: <https://havplan.dk/>

Ændringerne som nu er i høring, og som ønskes indarbejdet, er en konsekvens af den politiske aftale om Danmarks Havplan, som blev indgået den 7. juni 2023 mellem regeringen, Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Alternativet og Nye Borgerlige.

Horsens Kommune

Aftalen betyder bl.a. at der skal ske en fordobling af arealet til placering af Vedvarende Energi på havet, samt at naturbeskyttelsen på havet skal øges, hvilket medfører at 6% af det danske havareal udpeges som strengt beskyttet med vedtagelse af planen, og at i alt 10% skal være strengt beskyttet i 2030. Det fremgår også at planen så vidt muligt skal understøtte sameksistens mellem forskellige aktiviteter på havet, bl.a. vedvarende energi, fiskeri og naturhensyn.

Udvikling hvis udpegnen af beskyttede områder ikke gennemføres

Følgende afsnit er Miljøstyrelsens vurdering:

Uden beskyttelse kan områderne i fremtiden blive udsat for et større pres end det, der allerede forekommer i dag i form af nye aktiviteter. Gennemføres udpegnen ikke, vil den nuværende tilstand i områderne bibeholdes eller evt. forværres. Tilstanden bibeholdes, da de eksisterende presfaktorer fra f.eks. fiskeri forventes at fortsætte i områderne. Derimod kan der også opleves en forværring af områdernes tilstand, hvis der kommer nye aktiviteter såsom etablering af anlæg, råstofindvinding mv. I seneste tilstandsvurdering for Danmarks havområder, basisanalysen (2019), fremgår det, at tilstanden af havbunden formodes at være dårlig i forhold til fysisk forstyrrelse, da en væsentlig andel af havbunden er forstyrret.

I 2019 vurderedes 86 % af den prioriterede naturtype med sandbund at være forstyrret i Østersøen og de indre danske farvande pga. fysisk forstyrrelse. Denne naturtype indgår i flere beskyttede områder ved Bornholm.

Krav om god miljøtilstand samt flere af de miljømål, der blev fastsat i Havstrategi II, og som bl.a. er knyttet til havbundens integritet, vurderes derved vanskelige at opfylde uden at udpege nye beskyttede havområder.

Havstrategiområderne er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper, som ikke i tilstrækkeligt omfang er repræsenteret i eller beskyttet af Natura 2000-områderne. Udpegnen af nye beskyttede områder giver en bedre geografisk sammenhæng til de eksisterende områder, så dyr og planter kan sprede sig lettere mellem områderne.

REGLER OG EFFEKT AF BESKYTTEDE OMRÅDER

De følgende afsnit om regler og effekt af beskyttede områder, er Miljøstyrelsens vurderinger og tekstudklip af høringsmaterialet er angivet i kursiv.

Strengt beskyttede områder

Streng beskyttelse af de marine områder vil fjerne væsentlige presfaktorer, herunder særligt fysisk forstyrrelse af havbunden. Beskyttelsen bidrager til at sikre den naturlige udvikling af artssamfundene på bunden og i vandsøjlen. Det skal bidrage til, at truede arter og arter, som er sårbare over for forstyrrelse beskyttes, og samtidig give grundlag for en højere biodiversitet på tværs af arter. Ud over beskyttelsen inde i områderne forventes en forbedring af biodiversiteten i de omkringliggende områder (spill-over effekt), hvor arterne spreder sig ud af områderne. Det kan gavne naturtilstanden i hele farvandet. Et større artsantal af bundlevende arter og fisk kan bidrage med forøget fødegrundlag for andre marine arter, herunder fx torsk, men også fugle og havpattedyr. Områder i god tilstand vil også være mere modstandsdygtige overfor øvrige påvirkninger, som eksempelvis klimaforandringer. Udpegnen af beskyttede områder ændrer dog ikke på den negative påvirkning forårsaget af f.eks. forurening med næringsstoffer, miljøfarlige stoffer og marint affald. I forhold til de almindeligt beskyttede områder skal der udføres en konkret vurdering ift. området og den ønskede aktivitet. Der

Horsens Kommune

forventes som udgangspunkt ikke, at blive givet tilladelse til aktiviteter, som påvirker havbunden, da hele havbunden er på udpegnings-grundlaget, i de beskyttede områder.

Områderne i statens høring overlapper ikke med eksisterende tilladelser til havvind og energiøer, klappning, CO2-lagring, råstofindvinding eller akvakultur. Udpegningen forventes ikke at have væsentlige negative konsekvenser for udbygning af havvind og energiøer, råstofforsyningen eller muligheder for klappning, CO2-lagring og akvakultur.

Fiskeri findes i alle udpegede områder til streng beskyttelse. Fiskeri med snurrevod, bom- og bundtrawl er udbredt i store dele af Nordsøen og Skagerrak. I Østersøen og Kattegat fiskes der ikke med bomtrawl. Her er fiskeri med bundtrawl og garn det mest udbredte. Udpegningen vil påvirke det eksisterende fiskeri i områderne, da fiskeri med bundslæbende redskaber (herunder også snurrevod) forbydes i alle områderne, og al fiskeri forbydes i strengt beskyttede områder, dog vil enkelte former for lystfiskeri fortsat kunne finde sted. De samlede årlige landingsværdier fra danske fartøjer for fiskeri i havstrategiområderne i Nordsøen er ca. 9,1 mio. kr. årligt i gennemsnit for perioden 2016-2020. og 0,5 mio. kr. i Kattegat, Bælthavet og Østersøen. Fiskefartøjerne har mulighed for at fiske deres kvoter i andre dele af de to farvande. Det er derfor samlet set forventningen, at havstrategiområderne kun i begrænset omfang vil påvirke de konkrete fiskerimuligheder og den afledte økonomiske aktivitet i fiskerihavnene.

Kommenterede [TA1]: Dette afsnit er fra Statens miljøvurdering af Havstrategien.

Regler i strengt beskyttede områder:

Strengt beskyttede områder er naturbeskyttede områder, hvor kun få menneskelige aktiviteter er tilladt. Disse er:

- 1) Sejlads og flydende sejladsafmærkninger, der har betydning for sejladssikkerheden. Herunder indgår også aktiviteter som er nødvendige for sejlads, f.eks. oprensning og uddybning af sejlrender.
- 2) Naturgenopretning og undersøgelser ifm. videnskabelig forskning, eller som er relateret til naturbeskyttelsen. Seismiske undersøgelser ifm. dette vil være muligt.
- 3) Anlæg og vedligehold af kabler, rør, ledninger mv. Dog pålægges godkendelsesmyndigheden, at det sker under størst mulig hensyntagen til de beskyttede naturværdier/udpegningsgrundlaget. Der vil ved denne vurdering kunne tages økonomiske hensyn. Seismiske undersøgelser ifm. dette vil være muligt.
- 4) Marinarkæologiske undersøgelser og sikring af kulturarv.
- 5) Lystfiskeri fra land og lystfiskeri fra båd med maksimalt to fiskestænger pr. mand dog maksimalt 4 fiskestænger pr. båd.
- 6) Færdsel og badning.
- 7) Ankring.
- 8) Jagt og undervandsjagt

Restriktionerne gælder kun inden for de udpegede områder. Udpegningen medfører ikke begrænsninger i forhold til aktiviteter, der finder sted uden for områderne, uanset om de kan medføre en påvirkning ind i områderne.

Horsens Kommune

Udpegningsgrundlaget for de strengt beskyttede områder er hele det marine økosystem i området, og omfatter således både alle havbundens naturtyper og dertil knyttede arter, samt arter og miljø i vandsøjlen og på havoverfladen.

I de strengt beskyttede områder vil følgende ikke være tilladt: Fiskeri med bundsløbende redskaber, råstofindvinding, klapning og opstilling af vindmøller.

Regler i beskyttede havstrategiområder:

Forvaltning af almindeligt beskyttede havstrategiområder:

- Er naturbeskyttede områder. Aktiviteter kan dog finde sted, hvis det efter en konkret vurdering kan ske uden at skade områdets integritet. Der skal således foretages en sameksistensvurdering af aktiviteter, der ønskes placeret inden for de almindeligt beskyttede områder.
- Restriktionerne gælder kun inden for de udpegede områder.
- Udpegningen medfører ikke begrænsninger i forhold til aktiviteter, der finder sted uden for områderne, uanset om de kan medføre en påvirkning ind i områderne.
- Udpegningsgrundlaget for de almindelige beskyttede havstrategiområder er havbundens naturtyper (stenrev, sandbund, m.v.) og de tilknyttede arter.

Følgende aktiviteter er tilladt:

- 1) Sejlads og flydende sejladsafmærkninger, der har betydning for sejladsikkerheden. Herunder indgår også aktiviteter som er nødvendige for sejlads, f.eks. oprensings- og uddybning af sejlrender.
- 2) Naturgenopretning og undersøgelser ifm. videnskabelig forskning, eller som vedrører naturbeskyttelsen.
- 3) Anlæg og vedligehold af kabler, rør, ledninger mv. Dog pålægges godkendelsesmyndigheden, at det sker under størst mulig hensyntagen til de beskyttede naturværdier/udpegningsgrundlaget. Der vil ved denne vurdering kunne tages økonomiske hensyn. Seismiske undersøgelser ifm. dette vil være muligt.
- 4) Marinarkæologiske undersøgelser og sikring af kulturarv.
- 5) Fiskeri med andet end bundsløbende redskaber.
- 6) Færdsel og badning.
- 7) Ankring.
- 8) Jagt og undervandsjagt.

I de beskyttede havstrategiområder vil følgende som udgangspunkt ikke være tilladt: Fiskeri med bundsløbende redskaber og råstofindvinding.